

לחם, שאמנם לפני שמטהר ומזכך ב' ענינים הללו נאמר בו איסור חמץ, שאז צריך להיות אצלו כדבר שאין בו צורך כלל, כי כל עוד שיהודי משוקע במ"ט שערי טומאה אינו יכול להעלות קרבן לה' את הענינים שיש להם שייכות לתאוות, אבל אחרי טהרת המדות של ימי הספירה כשכבר טיהר את עצמו מתאוות אלו בכחי' וספרתם לכם אפילו עניני לכם, אז הצווי להקריב בחג השבועות את שתי הלחם מחמץ, שכאשר יהודי מגיע לשבועות ומדותיו טהורות כראוי יכול הוא להקריבם קרבן לה'. וזה אומרו וספרתם לכם וגו' שאז תוכלו לקיים והקרבתם מנחה חדשה לה' נוטריקון לח"ם.

וי"ל בזה עוד ע"פ מאחז"ל (קדושין ל:): בראתי יצה"ר בראתי לו תורה תבלין. ולכן לפני קבה"ת שעדיין אין את התבלין ליצה"ר אסור להקריב קרבן מחמץ, כי עדיין א"א לטהר ענינים אלו בתכלית עד כדי להקריבם קרבן לה'. ורק אחרי שמקבלים התורה אז והקרבתם מנחה חדשה לה', קרבן מחודש, שאפילו שאור ודבש יכולים כבר להקטיר אשה לה'.

ועפ"ז יבואר עוד אומרו והקרבתם מנחה חדשה לה'. מנחה חדשה לה' ר"ת לח"ם. מרומז לב' הענינים הנקראין לחם, לחם כפשוטו, ולחם כדרשת חז"ל עה"פ כי אם הלחם אשר הוא אוכל. וזה ענין שתי הלחם בחג קבה"ת להקריב ב' ענינים אלו קרבן להשי"ת. ועפ"ז תתישב הסתירה שמצינו לכאורה בענין חמץ, שבחג הפסח אסרה תורה כ"כ כל עניני חמץ, וכמש"כ הרמב"ם במצות השבתת חמץ (פ"ב מהל' חו"מ ה"ב) שיבטל החמץ בלבו ויחשוב אותו כעפר ושכל חמץ שברשותו הרי הוא כדבר שאין בו צורך כלל, ע"כ, משמע שהחמץ ראוי לרחקו בתכלית, ואחר כל זה בחג השבועות אמרה תורה להביא את קרבן שתי הלחם אשר דוקא חמץ תאפינה בכורים לה'. כמ"כ יש להבין בכתוב (ויקרא ב) כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה לה' קרבן ראשית תקריבו אותם לה' וגו', דאם אין להקריב חמץ למזבח, מדוע בקרבן הראשית שהוא שתי הלחם בחג השבועות הצווי דוקא להקריבם מחמץ. אכן מרומז בזה ע"פ האמור דקאי על ב' הענינים הנ"ל הנקראין

מאמר שני

עומר התנופה

א.

אזהרה מיוחדת שיהי' לרצון. כן צריך ביאור בעצם ספירת העומר מדוע קשור ענין הספירה במצות העומר, כמ"ש וספרתם וגו' מיום הביאכם את עומר התנופה, דלכאורה הספירה היא מצוה בפני עצמה לספור שבע שבתות מפסח עד חג השבועות, ומה הקשר ביניהם, ועד דלרוב הפוסקים בזמן הזה שאין ביהמ"ק קיים ואין מקריבים עומר אין גם מצות ספירה מדאורייתא. עוד צריך ביאור שהתוה"ק נותנת שני סימנים מאימתי יספרו א' ממחרת השבת, ב' מיום הביאכם את עומר התנופה, ולמה לא נכתב להדיא זמנו בט"ז לחודש ניסן כמו בכל המועדים. גם חג השבועות לא נפרש יומו, אלא שהוא ביום החמישים לספירת העומר, ונמצא שחג השבועות תלוי בספירה והספירה תלוי' בעומר, וכל זה צריך ביאור מה ענינו. כמ"כ לשם מה נאמרו ב' סימנים

כי תבואו אל הארץ אשר אני נותן לכם וקצרתם את קצירה והבאתם את עומר ראשית קצירכם אל הכהן והניף את העומר לפני ה' לרצונכם וגו'. ולהלן כתיב וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עומר התנופה שבע שבתות תמימות תהיינה. וכבר עמדו במפרשים על כמה תמיהות בקראי אלו, אומרו והניף את העומר לפני ה' לרצונכם, למה נאמר פה במיוחד לרצונכם, ולא מצינו כן באף קרבן ציבור, דרק בקרבן יחיד כתיב לרצונו וכמו שאחז"ל (קדושין נ.) כופין אותו עד שיאמר רוצה אני, וזה לא שייך בקרבן ציבור. עוד יש לדקדק שאינו אומר לרצונכם גבי הבאת העומר כי אם בוהניף את העומר, ותמוה ביותר, שהרי התנופה נעשית ע"י הכהן ולמה צריך

ממחרת השבת ומיום הביאכם את עומר התנופה ולא סגי באחד מהם.

וי"ל דשני הזמנים האלו שבהם תלתה התורה את מצות הספירה הם אמנם ב' ענינים שיש בספירת העומר כנו"ל שהם המשך לפסח והכנה לשבועות. ממחרת השבת הוא כמד"א בשם האר"י הק' שכל הארות של ימי הספירה יורדים בליל א' דפסח, כי אז מאירים באתערותא דלעילא מוחין דגדלות ודקטנות וכל האורות של ימי הספירה ע"י המצות והכוסות, ואחרי היום הראשון של פסח מסתלקים כל האורות שהאירו באתערותא דלעילא, ובימי הספירה צריכים להתייגע באתערותא דלתתא כדי להמשיך ע"י מעשינו ועבודתנו את כל אותן האורות שנסתלקו, עד חג השבועות שבו משיגים מחדש את המדרגה שהיו בה בליל א' דפסח והפעם מתוך אתערותא דלתתא. וזה פירוש וספרתם לכם ממחרת השבת, כי האורות של ימי הספירה התחילו כבר מחג הפסח אלא שנסתלקו, ובימי ספירת העומר ממשיכין שוב את האורות האלו.

ב.

וענין נוסף בספירת העומר הוא ע"פ הזוה"ק (ח"ג צז:) דשבע שבתות הם בחי' שבעה נקיים. ועפ"ז מבאר האוה"ח הק' בפ' וספרתם לכם, שהספירה היא לסיבתכם ולטובתכם, כי מאחר שרצה השי"ת להזדווג לאומה זו, וכיון שנטמאה בטומאת מצרים שהיו משוקעים במ"ט שערי טומאה ע"כ דן בה כמשפט כלה הנכנסת לחופה שסופרת ז' נקיים להיטהר לבעלה, וכך היו ישראל צריכים לספור שבעה שבועות בחי' ז"נ לטהר עצמם שיהיו מוכשרים לקבלת התורה ולהזדווג עם הקב"ה, שזולת זה הי' נותן להם את התורה מיד בצאתם ממצרים, אלא מכיון שעדיין לא היו טהורים המתין להם עד שישלימו ז' נקיים כמשפט הטהרה. וזה הענין השני שיש בימי הספירה שישאל סופרים שבעה שבועות בבחי' ז"נ לטהר עצמם שיהיו מסוגלים להגיע לקבלת התורה ולהזדווג עם הקב"ה להגיע לדביקות בה'. וכלפי ענין זה של ספירת ז"נ נאמר מיום הביאכם את עומר התנופה. כי הנה ספירת ז"נ הרי היא אחר קדושין קודם הנישואין, וי"ל דמצות הבאת העומר

ענינה בחי' קדושין בין ישראל להקב"ה, דענין קדושין ומשמעותם הוא בחי' התבטלות גמורה כדברי הר"ן בנדרים (ל.) שהאשה המתקדשת מכיון שהיא מסכמת לקדושי האיש היא מבטלת דעתה ורצונה ומשוי נפשה אצל הבעל כדבר של הפקר, וכזה הוא גם ענין ציווי העומר שהוא ראשית קצירכם, שכאשר מגיעים סו"ס לקצור את מה שעמלו ויגעו בו הרי מיד והבאתם את עומר ראשית קצירכם אל הכהן, פי' למסור את הראשית להקב"ה, וכזה מראה שכל העולם כולו שלו ית' והוא עצמו אין לו כלום רק כולו בטל להשי"ת אשר כל עלמא דיילי ואין עוד מלבדו. וכדאיתא במדרש (ויק"ר כח, ה) עה"פ והניף את העומר לפני ה', וכיצד הי' מניפו מוליך ומביא מעלה ומוריד מוליך ומביא למי שהעולם כולו שלו מעלה ומוריד למי שהעליונים ותחתונים שלו, והיינו שזו פנימיות המצוה שלוקח את העומר ראשית פרי עמלו כל השנה ומוסרו להשי"ת, ומראה בזה שהוא עצמו אין לו כלום אלא הכל של הקב"ה העולם כולו וכל ד' הרוחות העליונים והתחתונים הכל שלו, והיא המצוה הראשונה אחר יציאת מצרים וזמן חרותנו לבטל את עצמו להשי"ת לגמרי בבחי' לך אני וכל אשר לי. וזהו דאיתא בספה"ק עמ"ר בגימ' י"ש דעיקר העבודה במצות העומר הוא ביטול הישות.

ומבואר לפ"ז מה שחז"ל קוראים ליום הקרבת העומר יום הנף, שיש ללמוד מזה שהתנופה היא עיקר מצות העומר, מה שמניף ומראה שכל העולם כולו שלו ית' ומבטל את עצמו לגמרי להשי"ת בבחי' קדושין, וכל' הזוה"ק (ח"ג צז.) פקודא דא לקרבא קרבן העומר קרבנא דא כלא איהו בדביקותא עילאה ותתא וגו'. ולכן נאמר בהנפת העומר באופן מיוחד שיהי' לרצונכם, לפי שזה עיקר משמעות התנופה במצות העומר, שמוסר את כל רצונו להשי"ת, ומבטל את עצמו לגמרי להשי"ת.

וזה שאומרת התוה"ק וספרתם לכם וכו' מיום הביאכם את עומר התנופה, כלפי הענין השני של ספירה, דלאחר מצות העומר שענינה בחי' התבטלות וקדושין אז מתחילים שבע השבתות של ימי הספירה בבחי' שבעה נקיים, עד שמגיעים בחג השבועות לבחי' נישואין. ולכן מתייחסת מצות הספירה לעומר כי ספירת ז"נ היא כעין המשך מהאירוסין לנישואין. והיינו שבפסוק וספרתם וגו' נכללו ב' הענינים של הספירה גם יחד, וספרתם לכם ממחרת השבת לרמוז

על הארת יום א' דפסח שממשיכים אותה שוב בימי הספירה, מיום הביאכם את עומר התנופה לרמוז על ספירת ז"נ שישראל סופרים כדי לטהרנו וכו' ולהיטהר ולהתקדש וכו', שראשיתם ביום הביאכם את עומר התנופה שהוא בחי' קדושין וסיומם בחג השבועות שהוא בחי' נישואין. ולכן לא נאמר בתורה היום בחודש שממנו מתחילים לספור, אלא נאמרו ב' זמנים אלו המרמזין על ב' עניני הספירה, כי אמנם ימי הספירה אינם תלויים בזמנם בחודש אלא הם כהמשך של מחרת השבת ושל יום הבאת עומר התנופה שתלוי' בעיקר בכ' ענינים אלו, ומתוך הבחי' האלו של ימי הספירה מגיעים לחג השבועות.

ג.

ועפה"ד נבאר המדרש בפסוק זה (ויק"ר כח, ו) רבי יוחנן אמר לעולם אל תהי מצות העומר קלה בעיניך, שע"י מצות העומר זכה אברהם לירש את ארץ כנען, הה"ד ונתתי לך ולזרעך אחריו את כל ארץ כנען והייתי להם לאלקים על מנת ואתה את בריתי תשמור, ואיזו זו מצות העומר. ולכאורה הוא מדרש פליאה, מה ענין מצות העומר לואתה את בריתי תשמור שנאמר לאברהם על המילה. כן יש לדייק באומרו לעולם אל תהי וכו', מה המשמעות הנצחית כזה. ועצם הדבר תמוה, מה האזהרה המיוחדת על מצות העומר להפליג בה שאינה מצוה קלה. אלא הכוונה שבאמת אין זו מצוה ככל המצוות, כי הבאת העומר היא מצוה מיוחדת ועילאית ביותר, מאחר שפנימיותה היא בחי' ברית בין הקב"ה וישראל בבחי' קדושין וביטול הגמור, וענין זה הוא תמידי וקיים לעד כמו שמרומז בלשון המדרש לעולם וכו'. ומוסיף

התנא שע"י מצות העומר זכה אברהם לירש את ארץ כנען, ומפרש כוונתו שהוא ע"ד הכתוב ונתתי לך ולזרעך וגו' על מנת ואתה את בריתי תשמור, וכדפירש"י שם ומה הוא הברית להיות לך לאלקים, דהיינו שמתנת ארץ כנען היא על מנת אותה כוונה שיש במצות העומר, אשר היא ג"כ באותה בחי' של הברית להיות לך לאלקים, כי בה מבטל יהודי את עצמו לגמרי להשי"ת, והיא מיסודי היהדות, ואל תהי קלה בעיניך. והענין שע"י מצות העומר זכה אברהם לירש את ארץ כנען יש לפרש ע"ד דאיתא בניצוצי אורות בזה"ק שארץ כנען היא ארץ הניתנת לנכנעים, שהנכנע הוא הזוכה לירש את ארץ ישראל, ע"כ שפיר קאמרינן שע"י מצות העומר דוקא שענינה בחי' קדושין והתבטלות זכה אברהם לרשת את ארץ כנען, שזה הכח לירשת ארץ ישראל. וזו משמעות תקופה זו לגבי איש יהודי, תקופת העומר והספירה וחג השבועות, שהיא תכלית השלימות מה שישראל מוסרים עצמם לגמרי להשי"ת.

עוד איתא במדרש שם, ריש לקיש אמר לעולם אל תהי מצות העומר קלה בעיניך שע"י מצות העומר עשה הקב"ה שלום בין איש לאשתו הוי אומר בזכות קמח שעורים והפי' במנחת סוטה. ויש לומר דמרומז בזה ג"כ כדברי הזוה"ק האמורים שימי הספירה הם בבחי' ספירת שבעה נקיים למקרב אתתא לבעלה לאתחברה בהדי' ולהביא ליחוד של חג השבועות שהוא בחי' נישואין. ויש בזה ב' ענינים, הראשון הוא מנחת העומר, שהוא כנגד מנחת סוטה, להפוך מסוטה לאשה כשרה, וכן איתא ברעיא מהימנא (זח"ג צז.) שענין מנחת העומר הוא להבריח אשת זנונים, ואחרי שהיא אשה כשרה בא ענין ספירת העומר שהוא בחי' שבעה נקיים לטהר אשה לבעלה כדי להגיע ליחוד של שבועות וקבלת התורה.